

Lesbrief 47 – Verbinding of vereniging

Jaar 1

Kim Nataraja

De vroege Kerkvaders koesterden er geen enkele twijfel over dat vereniging met God voor iedereen tot de mogelijkheden behoort. "God is het leven van alle vrije wezens. Hij is de redding van allen, van gelovigen en ongelovigen, van rechtvaardige en onrechtvaardige mensen, van de vromen of de niet-vromen, van hen die bevrijd zijn van hartstochten zijn of die er door gevangen zijn, van monniken en van hen die in de wereld leven, van geschoolden en van ongeschoolden, van gezonde en van zieke mensen, van jonge en van oude mensen". (Gregorius van Nyssa)

De reden hiervoor wordt gevonden in hun theologie. De Griekse filosofen, met name Plato, waren de eersten om het idee te formuleren dat de mens iets gemeenschappelijks heeft met God. Zij noemden het de 'nous', zuivere intuïtieve intelligentie, duidelijk verschillend van de rationele intelligentie. Omdat wij zo iets als God binnen in ons hebben, staat dit ons toe God te kennen, daar het gangbare idee van de vroege denkers was dat alleen 'gelijken elkaar kunnen kennen'. Onze dagelijkse ervaring bevestigt dat. Alleen als wij iets belangrijks gemeen hebben met een ander mens, kunnen wij werkelijk open staan voor hem of haar, kunnen wij één zijn in geest en ziel.

De vroege Kerkvader Clemens van Alexandrië zag de overeenkomst tussen het concept van de 'nous' en hetgeen in Genesis werd beschreven, namelijk dat wij geschapen zijn in het 'beeld van God'. Het 'beeld' was vergelijkbaar met de 'nous'. In zijn spoor volgden Origenes, de Cappadocische Vaders, Evagrius en zelfs later Meister Eckhart, die allemaal dit 'beeld van God' als het bewijs zagen van onze oorspronkelijke en essentiële eenheid met God. De reden waarom wij kunnen raken aan, en aangeraakt kunnen worden door, deze ultieme transpersonele werkelijkheid is omdat er iets binnen in ons leeft dat op deze werkelijkheid lijkt. Dezelfde overtuiging vinden we ook terug in Jezus' woorden: *"Het Koninkrijk van God is binnen in u en onder u"* (Lukas 17:21). Paulus zegt in zijn eerste brief aan de Korintiërs: *"Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is?"* (1 Kor.6:19). Meditatie helpt ons om deze werkelijkheid echt te ervaren, deze levende kracht als Christus binnen in ons, Die energie geeft, Die heelt, Die ons omvormt en tot een groter bewustzijn, heelheid en mededogen leidt.

Gelijkenis is altijd geaccepteerd geweest binnen het Christendom – de ziel als de spiegel van God – maar volkomen gelijkwaardigheid is vaak een twistpunt geweest. Toch horen we in het Evangelie van Thomas: "Jezus zei: Wie uit mijn mond drinkt, zal worden zoals ik en ikzelf zal

worden als hij; en de dingen die verborgen zijn, zullen hem geopenbaard worden" (Logion 108). In het Evangelie van Johannes komen we Jezus' prachtige gebed van eenheid tegen: "...opdat zij één zijn, zoals Wij één zijn: Ik in hen, en U in Mij, opdat zij volmaakt één zijn..." (Joh. 17:21). Mystici die deze eenheid ervoeren en hierover spraken, werden voortdurend met argwaan bekeken. Meister Eckhart sprak over de geboorte van het 'Woord' in de ziel, waarmee hij doelde op de realisatie van het bewustzijn van Christus binnen in ons, Die onze verbinding met God is. "Evenzo heb ik vaak gezegd, dat er iets is in de ziel dat in nauwe relatie tot God staat en dat één is met Hem en niet slechts verenigd". De heilige Teresa van Avila sprak in de "Innerlijke Burcht" over de zevende verblijfplaats binnen het spirituele huwelijk als een permanente staat van vereniging, voorbij alle extase, een volmaakte integratie.

Toch is het eerder een verbinding dan een vereniging waarover we in het Christendom spreken. Het wordt niet gezien als een volledig samensmelten, maar "er bestaat geen twijfel dat het individu alle gevoel van afgescheidenheid van de Ene verliest en een volkomen eenheid ervaart, maar dat betekent niet dat het individu niet langer bestaat. Net zoals elk element in de natuur een unieke weerspiegeling is van de ene Werkelijkheid, zo is ieder menselijk wezen een uniek centrum van bewustzijn in het universele bewustzijn". (Bede Griffiths, uit "The Marriage of East and West") .